

CPL – chronický progresivní lymphoedém aneb problémy s rousy

MVDr. Jana Zásmětová
pro Irish Cob the Czech Republic, z.s.

www.irishcob.cz

CPL

- Poměrně častý problém irských cobů
- Vyskytuje se i u chladnokrevných koní, fríských, shirských, atd.
- Typické pro plemena s rousy
- Příčina vzniku není úplně známá
- Genetický faktor??
- Nedostatek elastinu (stavební složka) a jeho špatný metabolismus v mizních cévách – porušení cévní stěny - snížená schopnost drenáže – snížený odvod tekutiny z podkoží – otok podkoží
- Vyskytuje se i u lidí s nejasnou příčinou vzniku
- Často je komplikován sekundárním onemocněním – infekčního i neinfekčního původu, zhoršuje CPL
- Nejčastěji jsou postiženy pánevní končetiny, ale může být problém i na všech čtyřech končetinách.

CPL

- 2 formy CPL:
- **Mírná forma:** měkký otok v podkoží, nemusí být v počátku ani objeven, pečlivým prohmatáním zjistíme drobné vazivové kožní záhyby (už u 2-letých koní)
- **Těžká forma:** celá kůže a podkoží zvaživovatí, zhrubne, hmatatelné jsou velké kožní „uzly“, proces zvaživovatění postihne i okolní tkáň včetně nervů, krevních a mízních cév, zpomalí se přívod O₂ a zpomalí se odvod odpadních látek, takto narušená kůže je mnohem náchylnější ke zranění a jakákoliv oděrka je vstupní brána pro infekci
- Zhrublá kůže s rousama je ideální živná půda pro bakteriální infekci i pro svrab
- Následná infekce kvalitu kůže dál zhoršuje a zhoršuje se i otok v podkoží

Nezbytné je celkové klinické vyšetření koně!!!

- Kožní problémy na končetinách mohou souviset s celkovým onemocněním koně
- Základní klinické vyšetření koně
- Hematologické a biochemické vyšetření krve
- Koprologické vyšetření trusu – opakované, trus z více hromádek, tasemnice
- Kožní seškrab a stěr na parazity, bakteriální infekci a plísň
- Histologie kůže – potvrzení imunitních problémů kůže

Nutno odlišit CPL od jiných problémů!!

- **Otok končetin** – málo pohybu, klidový režim kvůli kulhání
- **Dietetická chyba** – vyšší obsah bílkovin v krmivu
- **Celkové onemocnění** – selhání jater, ledvin, dlouhotrvající průjem, nádorové onemocnění, onemocnění srdce vede k otokům končetin, spodiny hrudníku a břicha
- **Akutní zánět lymfatických cév (lymfangitida)** – je bakteriálního původu, zvýšená teplota, nechutenství, horký, těstovitý otok končetiny, prosakující sérum na kůži, otok je bolestivý, „d'olíky“ – otisk prstů v končetině, kulhání na postiženou končetinu. Vstupní branou infekce jsou oděrky na kůži, podlomy, hniloba v kopytech...
- **Chronický zánět lymfatických cév** – sloní noha, zesílená končetina, snížená hybnost, kulhání, rány vzniklé na takto postižené končetině se velmi špatně hojí.
- Důležitá je včasná léčba!!!
- Čím déle zůstává končetina oteklá, tím pravděpodobnější jsou trvalé následky!!

- U silně kulhajících koní: klid v boxu, zapařovací obvaz střídat s teplým suchým obvazem, ↑ prokrvení končetiny
- Končetinu NECHLADIT!!!
- ATB, protizánětlivé léky
- Po ustoupení kulhání: pohyb v kroku několikrát denně, suché teplé obvazy
- Chronický zánět lymfatických cév – léčba problematická, stejná jako u CPL, bandážování, pohyb, manuální lymfatická drenáž
- Recidivy jsou poměrně časté!

Záněty kůže na spodních částech končetin

- Velmi časté
 - Hodně frustrující pro majitele i pro veterináře
 - Narušují exteriér a pohodu koně
 - Příznivé „mikroklima v rousech“
 - Úzký kontakt kůže se zemí, snadná infekce
 - Dlouho neléčený zánět kůže může vést k chronickému kulhání
-
- Příčiny zánětu kůže jsou infekční a neinfekční

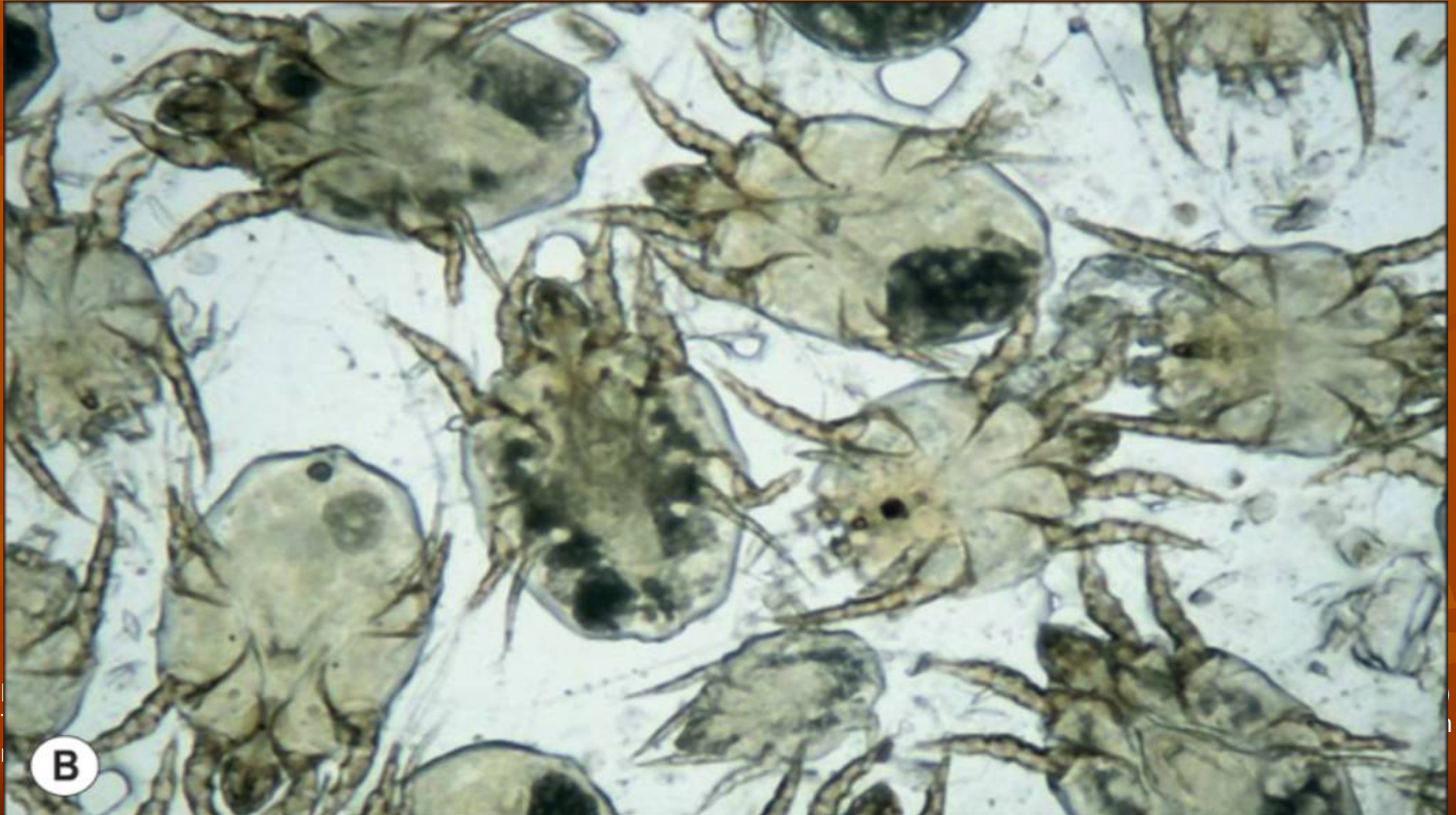
Chorioptový svrab

- Nejčastěji se vyskytující parazit na kůži končetin koní s rousy – roztoč žije na povrchu kůže a živí se kožními buňkami
- V zimě a brzy na jaře – horší výživná kondice, pobyt ve stáji, těsný kontakt s ostatními koňmi, přenos z matky na hříbě
- Roztoči přežijí až 70 dnů bez hostitele
- Přenos mezi koňmi přímo kontaktem i nepřímo pomůckami
- Přenos na člověka nebyl popsán, jiné druhy ano
- Koně rezervoáři – nemají klinické příznaky, ale jsou přenašeči, obtížné je odhalit
- Projevy onemocnění: svědivost končetin, neklid, škrábání, okusování končetin, pokopávání, hlavně v noci
- Na kůži je zjevné zarudnutí, okrsky kůže s olámanou srstí, strupy, přidá se k tomu bakteriální infekce – mokvající strupy

Chorioptový svrab

Chorioptový svrab

Chorioptový svrab

Chorioptový svrab

Chorioptový svrab

Chorioptový svrab

- Stěr z kůže + seškrab potvrdí infekci roztočem

Léčba:

- Celkově podaný ivermektin ($300\mu\text{g}/\text{kg}$) 1x týdně 4x po sobě v pastě
- Vyvarovat se injekčně podávanému ivermektinu! Vysoké riziko anafylaktického šoku!
- Lokálně: ostříhat rousy, odstranit strupy šamponem s obsahem síry
- Koupele s obsahem pyretroidů (Neostomosan), fipronil (Frontline) 0,25% c v dávce 125ml na každou končetinu jednorázově/event. opakovat po 3-4 týdnech, polysulfid vápenatý ve 2% koncentraci
- Psí obojky proti blechám - na končetinu

Chorioptový svrab

Chorioptový svrab

- **Chovatelská opatření:**
- Izolace postižených zvířat
- Léčba všech postižených zvířat
- Dezinfekce všech pomůcek, nástrojů
- Dezinfekce boxu, stájí (přípravek Neopredisan, Virkon)

- Pokud infekce trvá delší dobu, kůže je zhrublá, lokálně aplikované přípravky nemusí působit dostatečně a nemusí se podařit zahubit všechny zákožky!!!

Čmelík kuří

- Parazit živící se krví
- Přímý kontakt s drůbeží, volně žijícím ptactvem
- Parazité žijí i na podestýlce, ve škvírách ve zdech
- Projevy: svědivost, okusování končetin
- Léčba: omytí kůže roztokem Neostomosanu 2x po týdnu

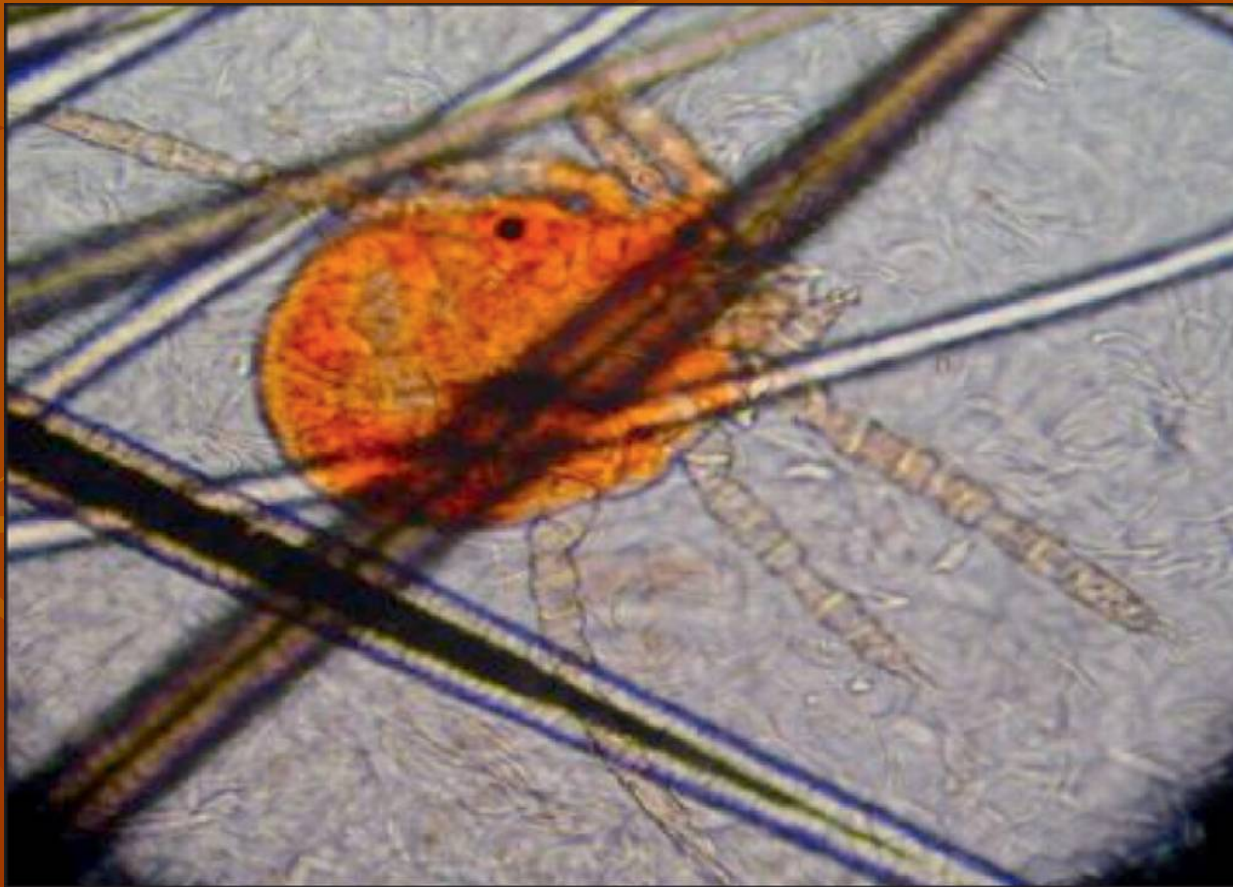
Čmelík kuří

Sametka podzimní

- Parazit žijící na rostlinách
- Larvy napadají kůži hlavy a končetin
- Léčba stejná jako u čmelíka

Sametka podzimní

Verminózní zánět kůže u hříbat

- Larvy *Strongyloides westerii* – vnitřní parazit
- U hříbat ve špatných zoohygienických podmínkách, rozbahněné výběhy, vlhké stáje
- Zánět kůže končetin
- Svědění, dupání, okusování končetin, otoky končetin
- Léčba: zlepšení zoohygienických podmínek, odčervit pastou s ivermektinem, omytí končetin dezinfekčním šamponem

Dermatofilóza

- bakteriální zánět kůže
- Postihuje spodní část končetin, ale i celé tělo
- Strupy, srst je slepená, hnisavý výpotek na kůži, srst vypadává, vypadá jak prožraná od molů
- Lokální léčba: omýt postižená místa dezinfekčním šamponem s chlorhexidinem, řádně vysušit, mast s ATB
- Celková léčba: ATB na 5 – 7 dnů
- Prevence: udržet koně v suchu, suchá a čistá podestýlka
- Individuální čisticí pomůcky pro každého koně

Stafylokoková a Streptokoková folikulitida - podlom

- Bakteriální zánět chlupového váčku
- Na končetinách jsou hnisavá místa s tvorbou strupů
- ↑ výskyt ve stájích s vyšší prašností
- Na jaře – výměna srsti, ↑ teplota
- Léčba: ostříhání rousů, omytí dezinfekčním šamponem, lokálně ATB,
- Dezinfekce chovatelských pomůcek
- Izolace postižených koní

Folikulitida

Folikulitida

Folikulitida

Plísňové infekce kůže

- Dermatophyta, Alternaria, Sporotrichoza, Curvularia, kvasinky
- Poraněná kůže je nezbytná pro rozvoj onemocnění
- Chronická podkožní infekce či infekce rány
- Léčba: je problematická, častá recidiva
- Antimykotické roztoky

Plísňové infekce kůže

Plísňové infekce kůže

Neinfekční záněty kůže

- Reakce imunitního systému proti vlastním buňkám kůže
- Tělo si vytváří protilátky proti vlastním buňkám
- Pemfigus foliaceus
- Vaskulitida spěnky
- Alergie na krmivo, letní vyrážka (alergie na hmyz)

Pemfigus foliaceus

- Šupinatost kůže na končetinách, tvářích, zánět korunky a kaštanů
- Svědění, bolestivost postižených míst
- Otoky končetin, břicha, horečka, ztráta srsti, hubnutí
- Potvrdí se histologickým vyšetřením kůže
- Léčba: Kortikoidy dlouhodobě

Pemfigus foliaceus

Vaskulitida spěnky

- Zánět cév na končetinách
- Postihuje hlavně nepigmentované části končetin – spěnka, holeň
- V letních měsících – slunce zhorší klinické příznaky
- Projevy: zarudnutí kůže, strupy, bolestivost, otok
- Histologie potvrdí toto onemocnění
- Léčba: vysoké dávky kortikoidů celkově, lokálně mast s ATB a kortikoidy

Vaskulitida spěnky

Nedostatek vitamínu A

- Typické pro chladnokrevné koně a koně s rousy
- Porucha tvorby rohoviny na korunce na všech 4 končetinách
- Praskliny, hnisavý výpotek na korunkách
- Zánět může vyvolat flegmónu končetiny
- Léčba: odstranění změněné rohoviny, přídavek pupalkového oleje, biotinu a metioninu do krmení

Nedostatek vitamínu A

Nedostatek zinku

CPL a nemoci kůže

- Úzce spolu souvisí
- Vyřešit sekundární onemocnění kůže a pak řešit CPL – nedopustit rozvoj konkurentního kožního onemocnění!
- CPL začít řešit co nejdříve
- Možnosti řešení CPL:

Manuální lymfatická drenáž – u lidí účinné

Bandážování a suché zateplovací obvazy

Pravidelný pohyb

Studie v Německu – efekt už po 14 dnech MLD

CPL a nemoci kůže

- Obecné doporučení pro zdravou kůži:
- Nestříkat zablácené nohy vodou, když ho přivedete z výběhu
- Koně držet v čisté a suché stáji, nechat bláto uschnout a pak vykartáčovat
- Mokrý nohy osušit utěrkou či fénem
- Na suchou kůži aplikovat léky
- Dlouhé rousy neholit, pouze stříhat, narušení chlupového váčku
- Nekoupat příliš často v šamponech, dezinfekčních roztocích
- Bandáže a kamaše by měly být čisté a suché, aby nepoškodily kůži
- Přídatky do krmení na podporu kůže: sojový/rybí olej, antioxidanty, bylinky, esenciální oleje (levandule, heřmánek, řebříček), MSM.
- Homeopatika pro zlepšení stavu kůže: graphites, melandrium, petroleum, thuja, pro zlepšení celkové imunity: echinacea
- Masti s obsahem zinku, aloe vera, měsíčkem.

Děkuji Vám za pozornost

